

SENMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI

DONARÀ UNA LLISSÓ CADA DISSAPTE

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Molas, núm. 24, entressol, 1.ª; Barcelona.

Número solt 5 céntims. — Atrassats 10 centims.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona: semestre, 2 ps. un any, 3 ps. — Fora: semestre, 2'50 ps. un any, 4 ps

Certamen

Núm. 5. De política; lema: *Viva Carlos VII*. — Núm. 6. Biografía de don Carlos V; lema: *Pro aris et focis*. — Núm. 7. El Carlisme á Catalunya; lema: *Catalunya, comptat grant*.

Sobre la rendició de Santiago y altrás burradas de la passada guerra, y principalment sobre aquest fantasma de procés que s'ha incoat, s'ha parlat tant y tant estúpidament, que per milèssim cop nos hem conquistat los espanyols el títol de *imbecils en grau heroich*. Tot son mentidas, tot comedias; y aquesta premsa miserable, que està donant *apariciencias de formalitat* al procés, es el primer Judas que 's ven al poble espanyol, pels miserables 30 diners que li allarga secretament el Govern, treyentlos del *Pressupost de gastos secrets*, que no en vá ha anomenat Carlos VII, el fondo de los reptiles.

Vetaquí la veritat ben despullada, y no crech s' ofenga ningú de veurer á aquesta simpática senyora tant á la lleugera:

"Acta. La Junta de Defensa de Santiago: Considerant que 'l general Blanco nos ha ordenat rendirnos á discreció. Considerant que á n'en Blanco li ha manat el Govern de Madrid. Considerant que 'l Govern ho ha manat pera conservar el Trono de D.ª Cristina. Considerant que se 'ns pagarà be. Considerant que 'l poble espanyol es un estúpit. Considerant que, per lo tant, encara que siguem processats, *no llegarà la sangre al río*. Considerant que no hi ha més tu tia que ascendir y cobrar be. Maném:

1.er Cessaràn las hostilitats entre espanyols y americans. 2.^{on} Els EE. Units se quedarán ab el material de guerra; 3.er los soldats deixarán las armas; 4.^{rt} los oficials podrán endursen la camisa, etc. — Santiago 16 Juliol 1896. J. Weelheer, major general de la gran República *ripium rapium*. Toral, general de la cobarda España de la Regencia."

Aquesta es la veritat, y tothom ho sap, hasta 'ls prostituits periodichs republicans y alfonsins que donan apariencias de serietat á aquest procés, á cambi de que se 'ls pagui á tantas pessetas la ratlla, ó de que 'l Govern els permeti casas de joch, etc. etc.

Si Lo MESTRE TITAS fos *govern*, publicaria desseguida aquest decret:

"Considerant que aixó de la guerra fou tot una farsa, en que intervingueren D.ª Rabes, Sagasta, Azcárraga, Campos y demás ilustres companys verges... de valor y moralitat. Considerant que 'ls polítichs aludits s'han portat com uns solemnes traidors y lladres. Considerant que 'ls generals aludits son la gent més cobarda y traidora del mon conegut. Vínch á manar:

1.er D.ª Rabes se n'anirà á Austria, deixantseli enportar al seu fill y la meytat de lo que té al Banch de Londres. 2.^{on} El ministeri d'alahoras será penjat de un en un en la plassa més gran de Madrid. 3.er S' exceptúa al Sr. Sagasta que será posat á la disposició dels redactors de LO MESTRE TITAS. 4.^{rt} Tots los Queses militars culpables serán traspasats á bayonetassos. 5.^{on} Tot quant han robat y cobrat per aquesta traició será empleat: la meytat pera cobrir el Deute Nacional, l'altre meytat pera ser repartit de 100 en 100 duros entre las familias pobres. 6.e Cada poble dels 20.000 d'Espanya té dret á demanar un senador ó diputat dels que votaren aquesta pau, pera penjarlos, ó cremarlos, ó ferlos ab arrós. 7.e D'aquí en endevant tots los oficials espanyols tirarán á l'olla 10 fullas d'Ordenansas militars, per veurer si s'atipen de Disciplina. 8.e Tots los qques y generals, en endevant, tindrán en el número 100 la Historia del *Gran Capitán*, del duch d'Alba, de Farnessi, de Roger de Lluria, etc., pera passársela pel puesto acostumat. — Donat al carrer de las Molas de Barcelona, núm. 24 entressol 1.ª LO MESTRE TITAS."

¿Qué 'ls hi sembla? ¡No hi ha regeneració, si no 's comensa aixís! Per lo que á nosaltres toca, jurém que si, com diu l'art. 3.er, se 'ns posés en Sagasta á nostra disposició, li donariam un fart de llenya *extra*, tallantlo després de viu en viu en tants trossos com son los nostres suscriptors. Vosté que llegeix, quan sia 1.ª hora, ja pot veni á buscar el tros que li correspon: Molas, 24, entressol 1.ª, Barcelona, de 6 á 8 del vespre.

Al "Diario Catalán"

Baix lo títol de "Lo Imprescindible" publica aquest simpátich diari un article qu'hem llegit ab gust y so-

bre 'l que aném á fer quatre observacions senzillíssimas.

No duptém del catolicisme pur dels digníssims subjectes que componen aquella redacció, y menos encara del de'ls Srs. Pons y Canals. Aixís es que crech que lo manifestat en aquell article que m'ocupa, es lo que verament desitja son cor.

Anem donchs, al assumpto:

Diu aixís:

«No nos cansaremos de repetirlo.

Llegó la hora de que todos los que nos preciamos de católicos y sentimos latir y palpar en nuestras almas los nobles y hermosos sentimientos de amor á la religión y á la patria, dejemos á un lado y releguemos al olvido cuestiones secundarias, diferencias baladíes, que nos tienen divididos y que hacen que la acción de los buenos, en defensa de los sanos principios, no sea tan fuerte, tan poderosa y tan eficaz como lo demandan y exigen con imperiosa necesidad las circunstancias especiales porque está atravesando esta infortunada nación.

Cuando los malos, los que en antros tenebrosos y en juntas infames, decretan guerra sin cuartel y sin descanso á lo mas santo y sagrado del cielo y de la tierra; cuando los hijos de las tinieblas, con odio satánico y rabia infernal, retan y provocan á los hijos de la luz; cuando la impiedad, haciendo cinico alarde del poder y del apoyo que le prestan autoridades viles, cobardes y miserables, se presenta frente á frente y lanzando terribles amenazas y realizando sacrilegos y salvajes atentados contra lo que todo corazón honrado y bien nacido debe tener en más honra, en más aprecio y en más alta estima, cuando los liberales de todas las castas y de todos los matices, desde el mas fiero hasta el mas hipócrita y solapado, lejos de hacer algo y trabajar en bien de la religión y de la patria, parece que ponen empeño especial en la inícuu labor de ir arrastrando á ésta al abismo de todas las miserias y de todas las vergüenzas y de atacar no sólo los principios sino también las prácticas de la religión; cuando hoy están esos malvados haciendo el último esfuerzo y quemando el último cartucho para hacerse dueños del campo y arrojar de España todo lo bueno, todo lo grande, todo lo santo, todo lo que simbolice y recuerde patria y religión, es un crimen. es un delito que Dios no puede dejar sin castigo, que los verdaderos católicos permanezcamos por más tiempo desunidos »

Tot aixó està molt ben dit y es digne de meditar-se una mica.

La unió dels catòlics, en el terrenu religiós, crech jo que es un fet. Units estem ab llas fortíssim tots los catòlics, en las Asociacions, Academias, Confrarias y demás societats de caracter eminentment piados. Y suposo jo que el *Diario Catalán* no'n duptará gens ni mica.

No crech que dintre aqueixas associacions ningú 's miri de reüll, professi en política las ideas que vulgui.

Donchs voldrá dir, sens dupte, el *Diario Catalán*,

que debem unirnos en el terreno polítich. Y si aixó es lo que ha volgut dir, esperém que proposará una solució que deixi satisfets á tots.

Nosaltres la donaríam ben prompte, pro com som carlistas dels tremendos, semblaria á molts interessada; esperém que, ja que 'l *Diario Catalán* no milita en cap partit polítich, la seva solució será donada ab tot lo desinterés que 'l cas requereix y las circums-tancias demanan.

Y acaba l'article ab aquestas hermosas paraulas:

«No permanezcamos en esta desunión que hace estériles é infecundos nuestros trabajos y nos pone á los pies de nuestros enemigos.

Unámonos, aliémonos y no consintamos por más tiempo que nadie se burle de los católicos y que se nos prohiba ejercer nuestros derechos y dar público y solemne testimonio de nuestro amor, de nuestra devoción, de nuestro culto al sacratísimo Corazón de Jesús; no permitamos que unos cuantos impíos y revolucionarios, alentados por la debilidad y la indiferencia y el miedo de indignas autoridades, prohiban que en las fachadas de nuestras casas y delante de nuestros corazones coloquemos con santo orgullo la benditísima imagen de nuestro amorosísimo Redentor.

Cesen nuestras divisiones, desaparezcan nuestras discordias, demos al olvido todo lo que nos tiene separados y unámonos.

Dios lo quiere, la patria lo reclama y la defensa de nuestros mismos hogares lo exige.

¡Bendito mil veces el día en que se realice esa unión! ¡Bendito sea!»

Repetimho: esperém, antes de donar nostre parer, que 'l *Diario Catalán* dongui una solució al pensament concebut, y exposat en la edició del passat diumenge.

—Llegim: «Una de nostras esquadras, la més petita, consta de 18 acorassats, 39 creuhers, 6 canyons, 24 torpeders y 28 destroyers; total: 115 barcos de guerra, tots moderns, ab 70 mil voluntaris de guarnició.» Aixó ho diu un periódich inglés. Nosaltres, ab lo que han rampinyat, poso per cas, en Primo, l'El-duayen, en Weyler, l'Arderius, en Pando, en Blanco, etz. etz., ne tindriam per comprar 3 escuadras com aquesta, que no més val 200 milions de durets.

—El secretari general dels PP. Franciscans ha tingut varias conferencias ab D.ª Cristina en San Sebastián, sobre las quals se guarda la més gran reserva. Lo únich que se sap es que tant D.ª Cristina com el P. Panadero van quedar molt satisfets. Y preguntava un día *La Lectura Dominical*, escrita pels Jesuitas: «¿Perqué s'apedrega als convents? ¿Es que tenim els frares la culpa dels Pressupostos?» Y contestava un altre: En Villaverde ha fet els pressupostos, D.ª Cristina sosté á Villaverde, els frares sostenen á donya Cristina. Luego... no he dit res.

—Los militares de Cartagena han pres part lluhidísima en la gran batalla... de flors, que s'ha celebrat allá. Es per la única cosa que serveix l'afeminat y masónich exercit d'avuy. Los que 's vestían de dona á Filipinas, al sentir xiular las balas, los que s'ama-gaban á soterranis, etz. etz., sols son bons pera tancar círcols carlistas, cobrar contribucions y guanyar batallas... de flors. Aquest es l'exercit lliberal. Aquell exercit que en los temps *despótichs* de Felip II era el primer d'Europa y Inglaterra demanava generals espanyols pera catedrátichs de las sevas Academias militares. Y... ¡visca la llibertat!

—Lo que han de comprar los liberals de Galicia, ho compra *nou* el Departament Maritim del Ferrol, en nom del govern, y *acte seguit*, ho ven *com cosa vella* als liberals aludits. L'últim capitá general va protestar y ha sigut destituit. Aixó el govern cristinopolaviequero, ab tot el *lastre* de la classe neutra. Y aquestos robos se publican y 's fan á la llum del día y... rés. ¡Som tant estúpits, després de 80 anys de demo(no)cracia!

—Fa un mes fou assassinat el president de la República dominicana. Anavam á enviá una carta al assessor, dihentli que per aquí Espanya ne faltavan una dotzena com ell, quant sapiguerem que 'l varen afusellar. ¡Llástima d'home!

—Las Cámaras de Comers en la *Assamblea de Saragossa* donaren al govern jun mes! de temps pera cumplir lo que demanavan: y en Silvela reya... Després li donaren 3 mesos, després dels quals la Revolució: y en Silvela reya... Mes tart; fins que 's reuneixin las Corts; si alashoras no 'ns atén, que 's prepari: y en

Silvela reya... S'han tancat las Corts y ara (diu la Junta de la Cámara) ¡ay del govern si d'aquí á 4 mesos no compleix! Y en Silvela riu... y fa bé. Es lo únich que 's mereix aquest poble de cobarts.

—Diu Mr. Gouleau-Berrau que 'ls francesos del Tonkin explotan indignament als negres, venentlos, per medi de convenis inícuos, com si fossin bestias. Y el *filantrópich*, *adelantat* y *republicá* govern de Fransa protegeix á aquets comerciants en carn humana y varis diputats masons-republicans cobran un tant per esclau. La filantropia republicana al viu ó á la *llibertat, igualtat y fraternitat* masónica.

—Acabo de llegir interessantíssimas noticias sobre 'l *divorci* als EE. Units. Y per primer cop me sab greu que no estiga establert á Espanya el *divorci voluntari*. Me divorciaba desseguit de la *nostra* forsa esposa política, D.ª Virtudes. Y la enjegava de la meva casa política, d'Espanya. ¿Y vosté, lector?

¡GRANDIÓS ÉXIT!

Casi agotada del tot la primera edició de **Los Consejos del Cardenal Sancha ó apología católica del Carlismo**, s'está procedint á la composició de la segona. Preu:

Una pesseta

en nostra Administració. Als Corresponsals, el descuento acostumat.

LA BANYERA DEL REY... XAMBA

Ja que som en temps de banys, vull contar una corrandia semi-quento, semi-heróica, semi-sómnica rondalla que ab salero, gracia y brill poch temps fa l'avi 'm contava. «Existeix un bell país que per nom crech que 's diu Xauxa, hont s'hi gosa 'l benestar d'una vida regalada que voldriam els vassalls de la ex-rica, ex-gran Espanya.

Apropet y colindant ab el dit país, n'hi ha un altre que, segons jo tinch entés, perque l'istoria bé ho canta, sigué un jorn brava nació per l'egoisme inspirada; tenia braus capitans dignes de cenyir l'espasa que ab munió de fets heroichs al mon enter encantavan, y enaltían més y més á sa invicta sobirana. ¡Quant gran fou eixa nació mentres seguí com Deu mana! Avuy ha degenerat; sanch ardent ja no 'n gasta, una gran part de sos fills que sols tenen sanch d'horxata no més passen mal-de-caps pels toros y las xulapas. Mes... basta ja de cansons; aném al gra; prou de palla; puig veig qu'estás impacient pel positiu: hi vaig ara.

Aquest país que t'hi dit qu'está colindant ab Xauxa és la nació del Xin-xin, y son rey és lo rey Xamba. Aquest nom li van donar perque rey sols ho és per xamba... puig lo seu *antecessor*, que va morir jove encare, se deya aquest nom mateix, perque fou rey de... camama, com ho és lo seu hereu que porta aquest nom qu'encanta. Quan va neixer l'hereuhet un fenómeno semblava; tant sols se li veyia 'l cap gros y ferm, com las carbassas que contemplem pels mercats propet de las hortelanas.

Los *metjes* més eminents buscaren d'aixó la causa y estudiaren sens repós aquesta cosa tant rara dictaminant prescripcions per salvarli la *carbassa*. Consultas sempre á tot drap; exposicions de *carbassas* per veure si 'n trovarian un altre de forma iguala; mes al notar els *doctors* que tant com el temps passava

el bulto 's feya més gros, més creixia la *carbassa*, ordenaren que 's busqués una *banyera* ben caya per poguerhi remullar la *carbassa* del rey Xamba.

Los patjes, sense repós, tot Xin-xin escudrinyaren, y al últim varen trovar la banyera que buscavan per la carbassa d'aquell qu'és avuy l'invict rey Xamba. Los doctors van descubrir lo remey que desitjavan; la *banyera* van situar en la platja *Sebastiana*, hont sol passarhi 'ls istius tota la Cort del rey Xamba, y aquest se va refrescant la fenomenal carbassa que al últim *reventará* ¡pobret! com una granada.»

P. DE LAS P.

Ja saben nostres lectors, que l'últim Capitá General que hi hagué á Cuba, encar que ab lo nom de interino, sigué el senyor *Jiménez Castellanos*, que per cert feu molta fressa al tornar á Espanya ab dos millions de pesos.

Donchs, aquest mestre, avuy Capitá General de Castella, mortificat per las veritats contadas per los valerosos oficials Urquí (Capitán Verdades) y Escamilla, quefe del batalló de Colón, que á tan gran altura deixá son nom y el senyor Paez Jaramillo, los ha posat presos.

Mes, li ha surtit el tret per la culata, perque creyém que li costará molt al Jimenez, desfer lo que li diu el *Capitan Verdades*.

Entre las veritats hi figuran las següents:

Que es un cobart y criminal, puig que estant al frente d'una columna numerosa y sentint el tiroteix ab companys seus, gira l'espatlla abandonantlos.

Que sostenia relacions ab los principals insurrectes y que tota sa vida privada está plena de las mes vergonyosas immoralitats.

Y are dihem nosaltres, ¿aquestos tipos son los escullits, per los actuals regeneradors?

Vaigin al votavant, junt ab los que 'ls recomanen.

Diu *La Veu de Catalunya*: Molts governadors han comunicat al Sr. Dato que 'ls Bisbes els hi han ofert influir en els católichs pera que se abstinguesin de qualsevol acte públich que pugui donar motiu á trastorns y revoltsas.

Ho creyém, y ho trobém molt posat en rahó. Els pastors han de procurar portar los remats en viarans en que no hi haigi perills per los bens, ni feyna per los pastors y gossos.

¡Bons exemples! d'aquest modo, 'm sembla que aviat haurém retornat á las gloriosas tradicions, al reinat social de Jesucrist y al mes gran esplendor per l'Esglesia.

Amunt y crits, que despres ja hi haurá qui farà feyna, y per cert que no serán pas católichs, ni apostólichs, ni romans, ni sisquera panxistas.

Els nostres generals, vull dir aquells que lluheixen los entorxats y cobran la paga, 'ls hi ha entrat una xerrameca de primera.

No 'ns deixarà mentir l'illustre marqués de Peña-plata, que després de haberho fet magníficament á Filipinas y encar mes á Cuba, ara sembla que vol carregar lo mort á 'n en Sagasta y demés companys responsables.

Nosaltres ja ho creyém també aixís, y per fer justicia seca, á una forca ben alta hi penjaríam uns quants fatxendas ab entorxats y ab las faixas d'aquestos hi lligariem el coll de molts ex y sense ex ministres, perque la penjarella se semblés mes á un rahim de parra d'aquells tan grosos.

L'espectacle nou que aixó sería, creyém cridaria l'atenció de tots los espanyols y estrangers, reportant grans beneficis á la població que lo posés en práctica, que molt be podria ser Madrid.

No hi ha dubte que seria el primer acte d'una veritable regeneració.

L'assumpto de posar los catòlics placas del Sagrat Cor, en los llindars de sas casas ó habitacions, sembla ja una comedia bufa.

Son diferents las poblacions, en que 'ls catòlics com si juguessin á la cuyt, las han plantadas, tornantlas á arrencar á la primera indicació de las autoritats que volen passar per piadosas, las que carregades de cobardia y de miseria, es doblegan devant la amenssa de quatre borratxins é imbecils, que 's proposan plantar també en sas casas 'ls símbols de la república.

Si, senyors governador y demés autoritats, que hi plantin la república y si volen al mateix Lluçifer, que 'ls catòlics no 'ns pendrem la molestia de embrutarnos las mans per arrencarlos. Llavors sabriam á que atenirnos, respecte á molts individus que á la sombra de pietat may sentida, y de virtuts de que sempre han estat mancats, 's menjan la sopa boba, explotant, casas é institucions catòlicas.

Y quina estadística mes bonica resultaria si en aquest acte no hi figurés la hipocresia!

Dintre pocs dies se inaugurarà el Congrés Catòlic de Burgos.

Per nosaltres, es una garantia el que l'Emm. Primat, senyor Sancha, en lloch d'anar á presidir las sessions de dit Congrés, vaigi á pendrer banys, perquè de lo contrari, seria capàs avants de senyarse, presentar una proposició ab consonancia ab sos descabellats *Consejos*.

Hi ha manias, que capgiran el cervell, y aquell bon Pastor 'l te trastocat per l'amor que sent per las institucions, al revés de tots los espanyols.

Pro ell, dale que dale.

Molt lltre. Sr. Vicari Capítular de Barcelona, doctor D. Francisco de Pol: ¿podria dirnos els motius que l'induhiren á refermar l'autorizació á la Societat catòlica Patronat del Obrer perquè poguessin fer sortir damas en sas funcions dramáticas?

¿Sap, que en la sucursal, ó lo que sia, d'aquella Societat, de Sans, també hi surten damas?

¿No compren vosté que 'ls aficionats, per catòlics que sigan, també 'ls halaga mes fer funcions ab damas?

Y ¿no li sembla que després dels treballs que 'ls párrocs y personas piadosas (molt mes que las del Patronat del Obrer) han tingut per fundar y sostenir Centros Catòlics, en que sempre han estat excluidas las damas, al concedir autorizació á aquelles perquè n'hi surtin, á mes de donar una bofetada als verdaers catòlics, es pendreshi tota la forsa moral?

¿No es veritat que si al puesto de 'n Satrustegui ó 'l qui siga, hagués vingut un ataconador per mes president de Societat Catòlica que fos, li hauria denegat lo permís?

¡Terrible suicidi!!

Un crit d'horror s'escapà de molts llavis á la vegada, de la major part dels que passavam llavors per una de las mes concorregudas grans vías de New-York. La meua pobra dona s'estiraba 'ls cabells al veure la gran desgracia que acababa de ocorre, y ben prompte 's formà un compacte cercle de carn humana, comentant lo succés, pero no deixá de cridar ma atenció l'observar que la majoria dels que 'ns haviam reunit allí, eram estrangers, entre altres cinch ó sis espanyols que estavan tant impressionats com nosaltres y portats del caràcter que 'ns distingeix, eram los qui mes tractavam d'auxiliar á la infelís.

¡Ab! tenen rahó que no 'ls he dit encara lo que succehía; dispensin, perquè capficat ab los recorts del trist succés no hi atinava. Figúrintse que una pobra dona s'acabava de tirar desde dalt d'un terrat, esclafantse son cap contra las punxagudas pedras del carrer y quedant convertida en una massa sense forma y rublert de roja sanch tot lo voltant seu.

Ja 'm sembla que 'ls sento esclamar ab veu esporguiga y sentimental. ¡Quin hurrort! y encara mes, tal vegada algún suscriptor mes exigent que 'ls altres clamará contra 'l Director, perquè essent un periódich humorístich, permet que s'insertin en ell uns aconteximents tan horripilants, que sols de pensarhi fan posá fins las perrucas de punta y torná blancs los cabells als calvos.

Donchs veigin lo que son las cosas; es tan fret, tan glacial y flemátich lo caràcter de 'ls yankees, que tant sols los forasters nos moviam com uns rediantres, buscant auxili á totes parts, demanant medicinas ó desfilas al apotecari per si aquella pobra dona suicida encara no fos morta, y enloch de interessarse y acompanyarnos al lloch de la desgracia, cobravan los remeys y 'ns despedian ab riallera cara...

¡Quin país de bárbaros! repetia la meua Encarnación no cabentli á la barretina aquella falta de sentiments humanitaris, fins en los mateixos guardas d'ordre públich (com si diguessim municipals d'aquí), que drets com uns ciris, ni 's movian del punt, lo mateix que si res hagués succehit.

Corrent com uns beneyts, arribarem altre vegada al lloch de la desgracia y ab empentas y prou feynas poguerem obrirnos pas, fins á trobarnos al costat de la infortunada, que encara restava en la mateixa situació en que quedá al caure, puig ningú s'havia atrevit á tocarla ni tan sols á alsarli un mocadó groch ab que s'havia l'infelís tapat lo cap, sens dubte pera no sufrir tant al realisar son despropósit.

Animats tots los estrangers que 'm voltavan al observar ma decisió, tractaren d'alsar aquell destrossat cos, descubrint abans sa cara, y calculin quina seria la sorpresa de tots, quan nos convencérem de que aquell inanimat ser, era tan sols un verdader maniquí y, per dirho clá, un ninot, y que aquella sanch, si be era sanch, rajava ab abundó d'una ben provehida bufeta de tocino.

Avergonyits y confosos nos quedárem los compassius espectadors ab tanta de manera burlats y no 'ns explicavam, lo fi que s' havia proposat l'autor de broma de tan mala lley, fins que al aixecar lo drap groch que cubria aquell cos, llegirem ab lletres negras de pam la següent inscripció: *A tots los que ho necessitin, se recomana l'Elixir del Dr. Pamboligroch, lo mellor remey contra 'ls sustos.*

¡Deu de Deu!!!

TRABUCASSO

El ja famós llibre del P. Corbató contra el Cardenal Sancha acaba, encarrantse ab l'Arquebisbe de Toledo:

"En conclusión: si un Obispo estuviese tan dado al culto de los "poderes públicos constituidos," que publicamente se le acusase de sacrificar á ellos todos sus deberes pastorales, y llegase al extremo de atropellar el fuero eclesiástico legalmente reconocido en España, arrastrando á los tribunales laicos á un sacerdote que tuvo la intrepidez de publicar un libro contra los graves abusos políticos y religiosos de dichos "poderes;" si á ese sacerdote, en vez de protegerle como padre ó corregirle como juez, lo hiciese condenar como tirano, negándose á entablar el recurso de inhibición como el mismo juez laico le aconsejaba; si lo hiciese condenar, por su influencia y su presión, á penas que para muchos grandes criminales se tendrían por excesivas, ese obispo, en vez de extralimitarse á condenar á pecado á muchas generaciones de católicos porque no piensan como él, debiera cuidarse de hacernos saber si el Papa le absolvió de las siguientes excomuniones mayores *lata sententia*, al Papa reservadas *speciali modo*.

"Declaramos incursos... VI.—A los que *directa ó indirectamente impiden el ejercicio de la jurisdicción eclesiástica*, sea en el foro interno ó en el externo, y los que para esto *acuden al fuero secular*, y los que procuran y publican sus mandatos, *ó les prestan favor, ayuda ó consejo*.—VII. A los que obligan *directa ó indirectamente á los jueces seculares á traer á su tribunal las personas eclesiásticas*, contra lo dispuesto en los Cánones; lo mismo que á los que dan leyes ó decretos contra la libertad de la Iglesia." (Constitución *Apostolice Sedis*.)

SECCIÓ LLIURE

DE RE CATHOLICA

CARTA AL P. CORBATÓ

Estimat amich y distingit correligionari: He llegit ab atenció las duas cartas que ha tingut la bondat de dirigirme, baix l'epígrafe de *Maneras de combatir y El Urbionismo*. Vaig á intentar ferhi algunas observacions que exposaré ab tota claretat.

En primer lloch crech que lo tradicional á Espanya no és solsament publicar los defectes del clero, sinó publicarlos, quan convé, ab cert desenfado y d'un mo-

do bastant fort. No sé si estaré aixó conforme ab la doctrina catòlica (y jo crech que sí), pro, estigaho ó no, estich persuadit de que aixís ho han fet sempre 'ls espanyols. Quant als frares, anomenavan *trola-conventos* á las donas de vida alegre; quant á las mateixas monjas, era popular la cansó aquella resucitada per en Milá y Fontanals:

"Las monjas de Sant Aimant
totas en finestra están.

Veuhén passá un jove galán:

—Galán, galán, ¿voléu lloguer?";

Quant als bisbes, recordis de la definició que d'ells donava un místich en un llibre de meditacions (!): "Qué es ser obispo? Llevar roquete, tener llenas las caballerizas, comer buenos bocados, etc."; y quant al Papa, no vull repetir lo que s'escribia contra la Curia romana ab no poch desenfado. ¿Hi ha res més insultant que aquets botons de mostra?

En según lloch, y passant á altre terreno: Si á Roma 's dona una disposició que als carlistas no 'ns xoqui, ¿devém obehir á Roma ó á Don Carlos? ¿Al Papa quan parli *ex cathedra*? ¿Y quan parla 'l Papa *ex cathedra*? ¿Quan parli de fe y costums? ¿Y si 'ns diuen que la forma de govern (com ha dit fa poch el cardenal Sancha) es cosa de fe y costums? A més, sab vosté que al Papa s'ha d'obehirlo no sols en lo de fe, sino hasta en cosas que no son dogmas, com digué el *Syllabus* y ha recordat vosté al senyor Pey. Si, donchs, se 'ns mana no atacar als poders constituits, ¿quina conducta hem d'observar?

Finalment; no dich aixó pera defensar la teoria racionalista de *El Urbión*, que condemno, molt al contrari, exposo fets concrets y res més. La qüestió Corbató-Pey está, me sembla, ben acabada y hasta jutjada, desde que vosté ha retat al director de *El Urbión* á presentar sas teorías al examen de qualsevol Bisbe. Si acepta 'l doctor Pey, demostrará son zel, sa bona fe y el móvi desinteressat de sas campanyas; si no accepta... alashoras ja está jutjat, pues no 'm podré fer creure que tots los bisbes d'Europa estiguin liberalisats ó fassin de gossos muts.

Crech, amich P. Corbató, que m'he explicat bastant clar, com acostumo.

En espera de contestació, que crech me satisfará del tot, sab pot disposar de son affm. s. s. q. b. s. m.

VALCARLOS.

Biblioteca Regional

Acaba de publicar aquesta BIBLIOTECA un folleto de palpitant actualitat que ha cridat poderosament l'atenció de tots els catalans aymants de sa patria.

CATALUNYA AUTÓNOMA

's titula el folleto, en el qual se concreta á Catalunya el Programa Carlista.

Ha merescut los elogis dels carlistas y de tot el poble catalá.

¡10 céntims, un!!

6 pessetas, cent.

En nostra Administració, Molas, 24, entressol, 1.ª — Se ven en tots los kioscos, llibrerías y puestos de periódichs.

—Escolta, Joan, ¿per quina rahó no tornas á n'en Pep los diners que 't va deixar?

—Jo no 'm nego pas á tornarlos, lo que faig es retardá un parell d'anys l'entrega.

—Aixó no es just.

—¿Com s'entén? y molt just, y encare gracias: mira, pera lograr que me 'ls deixés, li vaig tenir d'aná al darrera mes de quatre anys.

—Mosso, un pollastre rostít.

—Senyor, no n'hi há.

—Donchs, un *bifftech*.
 —Senyor, no hi ha *bifftech*.
 —Aixís portaràs una racció de llús.
 —Tampoch n'hi há.
 —Donchs, á qué posar á la llista 'ls plats á elecció?
 —Y be, á elecció, si senyor... á elecció del fondista.

Un pagés, tot llegint lo diari va trobar la secció marítima qu'está iniciada ab las següents paraulas: *Accidentes marítimos*.

—Anem, te, va exclamar 'l pagés: vet-aquí un'altre que no ha filat d'avuy. També 'l mar pateix accidents.

—¡Correu, Pau, que la vostra dona se 'n va riu avall!

En Pau, se posa á corre riu amunt.

—No, home, no, riu avall.

—Que poch coneixes á la meva dona. Es tan amiga de disputas y de portar sempre la contraria que ja veurás com la trobaré riu amunt.

CARTAS DE FORA

—Tarrassa, 15 d'Agost de 1899.—Molt senyor meu: Tal volta ignora que á Tarrassa hi hagi un triquet de integristas de última hora, capas de fer torná *muratans* á tots los infelissos que tenen la desgracia de tractá ab ells, ab sas inoportunas *carronyeries*; no crech que 'n tot Tarrassa se trobesin homes mes *llunáticos* y tant maliciosos; ab tot troban taps, son com los lliurepensadors; aixís com aques-

tos ab tot veuen la reacció, lo Jesuitisme y altres caborias per l'istil, donchs igualment son aquestos, únicament que 's distinguen de fets, y dich pels fets perque los integros de nostre ciutat fan com lo gós del hortolá que no lladra ni deixa lladrá, pero si escoltém á n'ells sembla que fan alguna cosa á favor de la Relligió, pero si un te la paciència de seguirlos los passos, veu palpablement que tota la seva propaganda es, y consisteix exclusivament en dí mal d'aquet y d'aquell y d'aquell altre, sens tó ni só, sembla estrany que no compreguin que faltan á la caritat que devem al nostre proxím, y es mes estrany en ells que volen sé los escullits del Senyor. Temps atrás, l'anar al teatro á veure algun drama, ho tenian per un crim, y el pobre que tenia la flaqueza ó la curiositat de aná á veurer alguna funció lo recriminaban tant, que si 'ls hagués sigut possible fusellarlo ho haurian fet y avuy sembla mentida, tots aquets tan *puritanos* son los que no deixan escapá ni una funció siga del coló que vulga, ¡y tant tranquils! si aixó es tení conciencia que vinga 'l Butaret y qu'ho digui.

Una altre día continuaré sobre la mateixa materia puig queda molt per dí, entretant mani y disposi de son deixeble,—UN-PUNY-CLÓS.

—Vilassar de Mar.—La regeneració d'aquest poble está apunt de solfa; ó sino conti: Per S. Joan, emvelat á plassa; per S. Jaume, emvelat en lo mercat públich; per la Mare de Deu d'Agost, emvelat; per la de Septiembre, *entoldado*. Aquí, segons veu, la cuestió son emvelats; y la gent no se diverteix mes qu'á *costa de emvelats*. Pro are los balladors 's troban que en los coberts que desde fora semblan velas de barco brutas, no hi passa una alé d'ayre, y suan la gota gorda; y pera solventar aquest inconvenient, han determinat fer *sarahuets* tots los dissaptes al vespre sense *draps*. Aquesta idea es magnanime (?) y sortida d'un cervell qu'á lo menos pesa 1500 grams; y are 'ns trobem qu'á la plassa s'hi veu una no petita rodona de gent dreta, que embaiecada, aguanta la camorra de tributar fastigosos honors á Terpsicore *hasta rayar los albores de la mañana*, á semblansa de las criaturas, qu'encantadas, ovacionan á los saltimbanquis, que devegadas venen portant un organillo y dos pallasos. En resumen: Tot son bombos y platets, y algun tech á la moderna, acompanyat del seu champany y

rubios versos. Avant, y visca (!) la regeneració. FUET AN-TI-LIBERAL.

—Manresa, 13 d'Agost.—Quan las cafreries dels lliure pensadors de Cádiz, un propietari de Manresa protestá energicament, desde un periodich local, dels desacatos á Cristo-Rey permesos per las *altas virtuts* de D.ª Cristina. Vingué després lo de Castelló, y Manresa en pes ha protestat ab solemnes funcions religioses, hont assistí una inmensa concurrencia. Totas las casas casi be tenen en son frontís la placa del Sagrat Cor *inclusa la Casa de la Ciutat*; gracias tot, principalment, á un virtuosissim sacerdot, ¡Visca 'l Sagrat Cor!—Lo TRABUCAIRE.

IMPORTANTÍSSIM

Preguéem á tots nostres suscriptors y corresponsals que estiguin en descobert ab nostra Administració, se serveixin posarse al corrent quant antes, puig sa morositat ens reporta gran perjudici.

Just es que compleixin sos compromisos, ja que nosaltres procurem cumplir els nostres ab la puntualitat deguda.

No parlém, per supuesto, dels que han tingut l'amabilitat d'escriurns manifestantnos el motiu de sa demora.

EXTRACTE-GLOBO

pera netejar tota classe de metalls

Es lo millor invent conegut fins avuy pera netejar y brillantar tota classe d'objectes de plata, or, llautó, bronze y demás metalls.

Fontanella, 5, botiga. — Barcelona.

Establiment Tipegráfic, Casanova, 13; Barcelona.

ZUMALACÁRREGUI

Comensém avuy la interessantíssima *Biografía* d'aquest geni colossal, que 'ls crítichs militars han posat més enlayre que Napoleon, Massena, Wellington, Condé y tantas altres figuras extraordinarias de la Historia militar de la darrera centuria.

Son tant genials los fets del general carlista, tant extraordinarias sas campanyas, tan inverossímils sos triumsos, tant colossals los resultats que obtingué, que al qui llegeix sa *Biografía* més li sembla assistir á la lectura dels *qüentos de Mil y una noches*, que á la narració de la vida verídica y real d'un personatge de carn y ossos.

Per doble motiu, donchs, creyém será aquesta *Biografía* del agrado dels nostres llegidors: per tractarse d'un héroe eminentíssim que lluytá y morí per lo que lluytém y volém morir nosaltres; y per ser una Historia ab tots los alicients y l'interés d'una novela.

Los temps, á més, son excepcionals. Com en 1808, com l'any 22, com l'any 33, estém avuy al prólech d'una gran Epopeya, que aixís pot acabar en tragedia miserable, com en triumsfó gloriós pels que en tot y per tot estém al costat de la desventurada Espanya y de sos interessos morals, polítichs, socials y materials. No será donchs, en va, posar á nostra vista exemples altíssims y virtuts heróicas, que deurán tal volta ser imitadas en temps no molt llunyá...

Tot quant posarém, es traducció literal de la obra *Zumalacárregui*, del crítich inglés, sir Thomas Wisdom, ab algunas edicions de la *Vida de Zumalacárregui*, del general don Antoni Zariategui y de la *Historia de la guerra civil*, de don Antoni Pirala. No posarém cap cita pera probar la exactitut de nostres afirmacions, ja per no allargar massa aquest treball, ja perque el lector curiós podrá trovarlas, y molt detalladas, en las tres obras citadas.

I

Los Rectores del Camp

Quan viatjéu per Espanya, y reventats per llarga caminada á través d'inmensas planuras despulladas de vegetació, ó per valls pedregosos y estérils, torrats pel sol africá que cau sobre aquella terra, arribéu á una de las innumerables poblacions en que viuhén en miserables barracas los campesins, no preguntéu per l'hostal del poble, per descansar de vostras fatigas y refrescaros á la sombra de la casa amiga, encara que mercenaria, del hostaler; serian en

va vostras pesquissas, perque el *lujo* de tenir fondas sols se 'l permetan en Espanya los llochs més granats de Castella, Andalucía y las ciutats marítimas; lleguas y lleguas caminaréu per la Península sens trobar altre hostal que las celeberrimas *Ventas* descritas per l'inmortal Cervantes, y que desde llavors ni han mello rat son servey bucólich, ni son més curiosas, ni tant sols ofereixen al pasatjer jove y amich d'aventuras, *maritornes* més netas y menos esguerradas que las del famós *qüento manchego*. Pro, al arribar al poble, no os apuri, per cert, aqueix atrás, del qual se queixan los *touristas* més atrevits, no indicant ab sas queixas més que la lleugeresa característica d'aquests viatjers *enragé*, que judican á comarcas, quan las coneixen tant perfectament com si en sa vida haguesen anat á visitarlas.

En los poblets espanyols no necessitén *hotels* ni fondas; basta preguntar per la casa del *Rector*, y no faltarà un baylet descals, moreno, de cara traviesa, intelligent, que us porti á la plassa, y en lloch preferent, pegada á las tapias del temple, veuréu una caseta, modesta, sí, pro més blanca y més elevada que las restants de la vila, caseta que, en comparació ab las demás, vos semblará més maca y primorosa que 'ls més luxosos *chalets*, dels qua's, per lo freqüents, no 'n fem cas en nostra terra. El *luxo* de la caseta espanyola queda reduhit á algunas capas de cals en sa fatxada, á una parra frondosa que cubreix ab un toldo de verdor lo vell portal, y, á voltas, á un arbre vell, corpulent, d'inmensa copa, centinella de la casa, y que sombreja ab sas llargas y verdas brancas part de la teuladeta.

Pues tornant á la caseta de que us parlava, vos diré que es la casa rectoral de la parroquia, y que en ella viu el rector del poble, personatge dels més poderosos, sens el qual ni podriau dormir en el poble sota teulada, ni, si sou historiador, podriau explicar-vos las intrincadas peripecias de la moderna Historia d'Espanya.

Ja us suposo sota la copa protectora del arbre rectoral: havéu baixat del cavall y estéu lligantlo á una vella soca, mentres un gos colossal que dormía á sa sombra, lladra furiosament com volguent embestirvos; pro no passéu cuydado, en aquella casa no 's mossega als caminants. El gos avisa á son amo y son amo ja surt á la porta: es un senyor d'edat indefinible, quals blanchs cabells semblan denotar una respectable ancianitat, pro quals colors somrosats y fresquíssims tenen totas las senyals de la juventut; es, per lo regular, petit y gros, recordant en son exterior

fisich més á *Sancho Panza* que á *Don Quijote*. Pro no tenen sos ulls la expressió vulgar, burda, maliciosa del célebre escuder; al contrari: en sa mirada, ja plácida y estática á lo místich, ja rellampagueijanta á lo apóstol, no vos será difícil descubrir algún *reflejo* indefinit del esperit somniador del *hidalgo*.

Distingidas son sas maneres, y encare que son trajo, sotana negra, ni per lo nou, ni per lo rich, ni per lo pulcro, denoti opulencia, ell sab portarlo ab certa magestuosa dignitat, que vos adverteix desseguida que el que teniu devant, es un sér superior, per sa educació y per sa classe. Un sér superior es, en veritat, més superior de lo que molts s'imaginan; y si vosaltres sou aficionats á las grans cosas históricas y socials, si sou dels que tenim á honra el salutar, sombrero en má, als grans monuments erigits per la humanitat en sa peregrinació sobre la terra, no dubtéu are en llevarvos severament el sombrero devant d'aquest home, d'aquest Rector; perque aquest home, aquest Rector, qual hospitalitat franca y carinyosa anéu á disfrutar, representa una institució y una classe que son los verdaders monuments vivents que 'ns quedan de la antiga Espanya, tant famosa en tot lo mou. Es un *Rector del Camp*... No riguéu: en sa sotana menjada, vella y foradada, está simbolisat el poderío y la forsa de tota una nació, avuy decaiguda, pro que demá podrá reanudar d'un modo brillant sos destins histórichs; es el *Rector del Camp*, el que expulsá á Bonaparte de la Península; es el que encara avuy, després de 80 anys de lluytas, no permet als lliberals, amos del poder y de la riqueza, que dormin ni una nit tranquils. Lo *progrés* modern á tothom ha fet guerra, y á tots ha guanyat ja; á tots menos al *Rector del Camp*, que está dret encara, disposat com al primer día á reanudar contra d'ell la tremenda batalla.

El *Rector del Camp* ha sortit del poble, ha estudiat ab molts treballs, ha cursat en los grans Seminaries, sobressortint per sa aplicació, virtut y talent entre 'ls alumnos de familias més acomodadas. Pro no li val aixó á la conclusió de la carrera, y mentres sos companys richs é influyents, vensuts mil cops per ell en certamens escolars y en los examens de prova de curs, obtenen desseguida los beneficis més grassos de las Catedrals, las capellanías de monastirs opulents ó la direcció espiritual de familias aristocráticas, ell tenia que seguir resignat el camí del poble, separantse de

(Continuará.)